

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Cdo/46/2020                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 3515202409                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 27.01.2021                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Ján Šikuta               |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2021:3515202409.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Prima banky Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému E. Y., bývajúcemu v H., V. Z. č. XX, o zaplatenie 1.879,14 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 4 C 154/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. júna 2018 sp. zn. 4 Co 142/2018, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 28. júna 2018 sp. zn. 4 Co 142/2018 a rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 9. marca 2018 č. k. 4 C 154/2015 - 52 vo výroku, ktorým žalobu zamietol a vo výroku o náhrade trov konania a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou proti žalovanému domáhala zaplatenia sumy 1.879,14 € titulom nezaplatenej istiny, úroku vo výške 149,02 € titulom neuhradených splátok do dátumu predčasnej splatnosti úveru, úroku z omeškania vo výške 3,57 € titulom neuhradených splátok do dátumu predčasnej splatnosti úveru, úroku vo výške 19,90 % ročne z nezaplatenej istiny od 16. mája 2013 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 8 % ročne z nezaplatenej istiny a úrokov od 16. mája 2013 do zaplatenia a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnila tým, že so žalovaným dňa 9. augusta 2012 uzatvorila Úverovú zmluvu č. 2742 (ďalej len „Úverová zmluva“), na základe ktorej mu poskytla peňažné prostriedky vo výške 2.000 €. Tento úver vrátane úrokov sa žalovaný zaviazal splácať v pravidelných mesačných splátkach a celý úver aj s príslušenstvom bol žalovaný povinný zaplatiť do 20. júla 2017. Keďže žalovaný porušil zmluvné povinnosti, bol listom z 23. apríla 2013 vyzvaný na predčasné splatenie úveru do 15. mája 2013.

2. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. marca 2018 č. k. 4 C 154/2015 - 52 žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobkyni sumu 1.879,14 € spolu s vyčísleným úverovým úrokom do dátumu predčasnej splatnosti v sume 149,02 €, vyčísleným úrokom z omeškania v sume 3,57 €, úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 1.879,14 € od 16. mája 2013 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 149,02 € od 16. mája 2013 do

zaplatenia, a to všetko v pravidelných mesačných splátkach po 70 € mesačne, splatných vždy do posledného dňa v mesiaci, počnúc právoplatnosťou rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia (I.); vo zvyšnej časti žalobu zamietol (II.); žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III.).

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že medzi stranami sporu bola uzatvorená Úverová zmluva, ktorá je podľa § 2 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“) zmluvou o spotrebiteľskom úvere a podľa § 52 ods. 1 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) zároveň spotrebiteľskou zmluvou. Po preskúmaní Úverovej zmluvy dospel súd prvej inštancie k záveru, že zmluva obsahuje všetky podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z. z. Povinnosťou žalovaného bolo splácať úver v mesačných splátkach vo výške 52,65 € so splatnosťou vždy k 20. dňu v mesiaci. Keďže si svoju povinnosť neplnil, bol vyzvaný listom žalobkyne z 23. apríla 2013 na predčasné splatenie poskytnutého úveru do dátumu 15. mája 2013. Podľa názoru súdu je preto žalovaný povinný zaplatiť žalobkyni zosplatnenú a neuhradenú časť úverovej istiny vo výške 1.879,14 € a zosplatnené a neuhradené zmluvné úroky vo výške 149,02 € a úrok z omeškania vo výške 3,57 €.

2.2. V časti týkajúcej sa zmluvného úroku v rozsahu 19,90 % ročne (ďalej len „zmluvný úrok“), ktorý si žalobkyňa uplatnila z nezaplatenej istiny od 16. mája 2013 do zaplatenia, súd prvej inštancie žalobu zamietol. Sporové strany si dojednali zmluvný úrok ako fixný do doby splatnosti úveru. Žalobkyňa však podľa zmluvných dojednaní pristúpila k zosplatneniu celého úveru. Vychádzajúc z toho, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru, podľa názoru súdu prvej inštancie žalobkyni zmluvný úrok z omeškania odo dňa účinkov zosplatnenia nepatrí.

2.3. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 a § 262 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 28. júna 2018 sp. zn. 4 Co 142/2018 (č. l. 94) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej výrokovej časti II. a vo výroku III. o náhrade trov konania potvrdil (I.); vo výroku I. o splatnosti priznaného plnenia zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalovaného zaviazal k povinnosti uhradiť žalobkyni istinu s príslušenstvom do troch dní (II.); žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (III.).

3.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že po preskúmaní veci (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej zamietajúcej časti vo výroku II. a vo výroku III. o náhrade trov konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť a v namietajúcej časti, čo do splatnosti dlhu v mesačných splátkach je potrebné napadnutý rozsudok podľa § 388 CSP zmeniť. V odvolacom konaní boli vzhľadom na odvolacie námietky žalobkyne preskúmané výroky napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba zamietnutá v časti týkajúcej sa zmluvného úroku a súvisiaci výrok o trovách konania, preto výrok ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené (odvolaním nenapadnutý) v odvolacom konaní preskúmaný nebol a ako taký nadobudol právoplatnosť.

3.2. K zamietnutiu žaloby v časti týkajúcej sa zmluvného úroku (II. a III. výrovková časť napadnutého rozsudku) sa odvolací súd stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP), že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobkyni neprináležia zmluvne dohodnuté úroky z úveru vo výške 19,90 % ročne z istiny, ale len úroky z omeškania, ktoré majú sankčnú povahu. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Tiež súhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Po zaplatení úveru je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Nastal teda stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, a preto niet ani dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V prípade mimoriadnej splatnosti tak veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi. Nemá preto právo na úroky ako odplatu za užívanie istiny, keďže dlžník ju už užívať nemôže.

Jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Zosplatnením úveru nastáva predčasná splatnosť úveru, dochádza teda k zmene pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý. Po zaplatení úveru sa dlžník, pokiaľ v určenej lehote neuhradí dlh, dostáva do omeškania a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Žalobkyňa má preto aj podľa názoru odvolacieho súdu nárok po zosplatnení len na úroky z omeškania a nie na dohodnuté zmluvné úroky.

3.3. Vo vzťahu k I. časti výroku napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, že v tejto časti považoval odvolanie žalobkyne za opodstatnené. Odkázal pritom na znenie § 232 ods. 3 a 4 CSP. Pokiaľ súd dospeje k záveru, že v prejednávanej veci je namieste určiť dlhšiu lehotu na plnenie alebo stanoviť, že sa plnenie má uskutočniť v splátkach, je potrebné túto časť výroku rozhodnutia súdu podložiť zistením všetkých potrebných skutočností, ktoré by presvedčivo odôvodňovali záver súdu, že je potrebné vzhľadom k povahe prejednávanej veci priznanému nároku a osobným pomerom účastníkov vhodné určiť na splnenie dlhu lehotu dlhšiu než tri dni od právoplatnosti rozsudku, alebo stanoviť, že peňažné plnenie môže byť splnené v splátkach (R 67/1966). V prejednávanej veci súd prvej inštancie povolenie splátok žalovanému splácať priznanú istinu s príslušenstvom a trovami konania žalobkyni v mesačných splátkach po 70 € s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku žiadnym spôsobom nezdôvodnil. Podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade neboli splnené podmienky pre povolenie žalovanému splácať dlh v splátkach. Odvolací súd preto berúc do úvahy i výšku dlžnej sumy, napadnutý rozsudok v tejto časti povoľujúcej zaplatenie priznaného peňažného plnenia v splátkach zmenil podľa § 388 CSP tak, ako je uvedené vo výrokovej II. časti rozsudku odvolacieho súdu.

3.4. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, t. j. vo výroku, ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzuje z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (č. I. 101).

4.1. Podľa jej vyjadrenia rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Posudzujúc dovolanie podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) za takúto otázku považuje otázku existencie a výšky nároku na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru. Žalobkyňa má za to, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení.

4.2. Z toho dôvodu, že predmetná právna otázka nie je v praxi dovolacieho súdu vyriešená, došlo podľa názoru žalobkyne aj k tomu, že jej súdy znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP.

4.3. Vzhľadom na vyššie uvedené preto navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudok odvolacieho súdu zrušil vo výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej výrokovej časti II. a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil v rozsahu výroku II. a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie, podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie v napadnutej časti vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je v časti uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie len prípustné ale tiež dôvodné.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie

pripustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu pripustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie pripustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. V posudzovanom prípade žalobkyňa podala dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

I.

10. Pripustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP žalobkyňa namieta v súvislosti s právnym posúdením otázky vymedzenej v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Podľa jej názoru pri jej vyriešení došlo zo strany súdov k znemožneniu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že ak žalobkyňa vyvodzuje pripustnosť jej dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP z právnych záverov, na ktorých súdy (odvolací súd) založil svoje rozhodnutie (čomu nasvedčuje obsah dovolania, § 124 ods. 1 CSP), už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Najvyšší súd zotrváva na tomto závere aj naďalej (R 24/2017 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018).

12. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobkyňa nedôvodne namieta existenciu vady konania uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

II.

13. Žalobkyňa pripustnosť svojho dovolania napokon namieta aj v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

14. V danom prípade ide o dovolanie (v tejto časti) podané v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania tej istej dovolateľky (žalobkyne) - pozri konania vedené na najvyššom súde napr. pod sp. zn. 5 Cdo 42/2020, 5 Cdo 73/2020, 2 Cdo 115/2019, 6 Cdo 193/2018, 7 Cdo 111/2019, 7 Cdo 135/2019, 8 Cdo 237/2019, 8 Cdo 135/2020, 8 Cdo 221/2019, 8 Cdo 66/2020, 8 Cdo 118/2020, 9 Cdo 24/2020. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 452 ods. 1 CSP už ďalšie dôvody neuvádza.

15. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je v tejto časti dovolania pripustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.